

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE 2005

Neopredmetena kulturna dediščina

Prehrana na Goriškem

Neopredmetena kulturna dediščina so tista znanja, vedenja in načini obnašanja in delovanja posameznikov ali skupin ljudi, ki se prenašajo iz roda v rod, vendar o njih nimamo trajnih materialnih dokazov. Ohranja se s pomočjo ustnega izročila, negovanja navad in praks, ter praktičnega osebnega prenosa znanj in veščin iz vsakdanjega življenja. Za razliko od muzeja, kjer hranimo predmete, arhivske, zvočne in video zapise ter fotografije, je neopredmetena tista naša kulturna dediščina, ki živi izven muzejskih zgradb.

S prireditvami, ki jih bomo pripravili konec septembra, želimo širši javnosti pojasniti in približati pojem neopredmetene kulturne dediščine, vzbuditi zanimanje zanjo in tako vzpodbuditi njeno odkrivanje, ohranjanje in uživanje. Posebno pozornost bomo zato namenili ljudem in skupinam, ki s svojo dejavnostjo ohranjajo stara znanja in veščine in tako kljubujejo globalizaciji. Projekt želi na enem mestu s pomočjo različnih prireditev povedati zgodbe muzejskih in zasebnih predmetov in jim vliti duha z živim prikazom načina življenja ljudi v Šempetru, predvsem s predstavitvijo druženja ob posebnih priložnostih ob pogrnjeni in obloženi mizi.

Glavna prireditev na Goriškem bo razstava kuhinjskega in namiznega posodja od renesanse do petdesetih let 20. stoletja iz depojev Goriškega muzeja, katero bo spremljala razstava gospodinskih predmetov in opreme, zbranih v Šempetru. Pomemben sestavni del dogajanja bo predstavitev običajev in predvsem jedi v povezavi s (cerkvenimi) prazniki skozi koledarsko leto in življenjskimi prelomnicami (rojstvo, smrt, jubileji, krst, obhajilo, birma, poroka, nova maša, rojstni dan, god; sveti trije kralji, pust, post, velika noč, zavetnik sv. Peter, božično - novoletno obdobje...), ter kmečkimi deli (koline, žetev...), z izborom jedi in zapisanih receptov - in seveda predstavitev izbranih jedi in njihova pokušina.

Zbrano gradivo bo govorilo o tem, kako so ljudje v Šempetru nekoč živeli.

Šempeter je bil in ostaja primestno naselje, kjer se srečujeta kmečki in mestni način življenja. Osnovni značaj je naselju dalo obdelovanje zemlje z vrtnarstvom in zelenjadarstvom, čebelarstvom in živinorejo, kar govori o ugodni in mili klimi, ki je omogočala povezavo Šempetercev z naravo. Na drugi strani je bil Šempeter vedno tesno povezan z mestom Gorico, ki je bila in ostaja stičišče različnih kultur, kar se je vedno kazalo predvsem v načinu oblačenja in prehranskih navadah, predvsem ob bolj prazničnih dogodkih. Čeprav je naselje živelo tudi od obrti, so bile predvsem služnostne dejavnosti tiste, ki so Šempetercem dale možnost, da pokukajo v široki svet - in vse to bo pokazala naša razstava.